

WEBBOKRATI

Nätet har blivit ungas främsta politiska arena

Dagens unga använder inte främst massmedier som TV, radio och dagstidningar för att orientera sig i politiska frågor. Istället spelar nätet en allt större roll som forum för engagemang och diskussion.

– All forskning visar att yngre drar sig från traditionella medier, menar professor Peter Dahlgren som var huvudtalare vid Public Service Akademiens första seminarium den 22 mars.

Han berättar att i en högskoleklass säger endast sex av trettio att de tittar på TV för att bilda sig uppfattningar om politiska frågor, och bara fyra av trettio att de läser en dagstidning dagligen. ”Vill jag ha riktig information går jag till nätet” är en vanlig kommentar bland dagens elever.

Som ansvarig för forskningsprojektet ”Unga medborgare, informations- och kommunikationsteknologi och lärande” vid medie- och kommunikationsvetenskap, vet Peter Dahlgren vad han talar om. Under tre år har forskare gjort djupintervjuer med 16–19 åringar, studerat medievanor och mediedagböcker. Ungdomarna är hämtade ur två grupper, politiska ungdomsförbund och utomparlamentariska rörelser.

– Projektet utgår från en bred definition av lärande. Det handlar om såväl kunskapsinhämtning som hur dagens unga utvecklar identiteter och gemenskap. När vi nu i sista fasen av projektet tittar på webbaktivister och bloggösfären inför och under det svenska valet i höst, gör vi inte det utifrån en teknologi- ▶

Peter Dahlgren har studerat medievanor hos 16–19 åringar och konstaterar att aktiv användning av nätet är viktigare för dem än traditionella medier för att formulera åsikter och söka svar på frågor. FOTO: THORE SONESON

- ▶ deterministisk syn, utan istället på de meningsskapande funktioner nätet ger individen.

– Internet är ett verktyg som används på olika sätt av dagens unga, där kan de bekräfta sina åsikter och få utveckla kritiska synpunkter på bloggar eller i chatforum. De kan bilda alternativa grupperingar som leder till organiserade rörelser som exempelvis World Social Forum.

INTERNATIONELLA AKTIVISTRÖRELSE följer samma mönster, gräsrotsdemokrati och medborgarkultur blir allt viktigare för att sprida opinion kring frågor som djurens rättigheter och antikrigsbudskap. De politiska partierna spelar allt mindre roll.

– Tidigare utgick det politiska samtalet från ismerna, idag är det oftare personliga värderingar och sakfrågor som styr, menar Peter Dahlgren. Här skiljer sig användningen av nätet för de politiska rörelserna. För partierna är det visserligen en viktig kanal, medan för andra grupper är nätet livsviktigt, det möjliggör kontakter och mobilisering kring sakfrågor.

– De unga har förstått något viktigt om de traditionella medierna; att de är politikernas arena. De känner inte igen sig i den politiska retoriken. Deras engagemang styrs av sakfrågor, inte så mycket av valet mellan t ex SSU eller MUF.

PETER DAHLGREN PÅPEKAR att detta inte speglar ointresse för politiska frågor; snarare är det så att dagens unga ser annorlunda på vad som utför politik. Därmed ser de också annorlunda på de traditionella medierna.

– Unga delar inte alltid in sin medieanvändning i information eller underhållning; gränserna blir alltmer flytande. Det finns t.ex. forskning som visar att de ser realitysåporna på TV inte enbart som underhållning. De tycker även att sådana program kan hjälpa dem att lära sig att hantera konflikter, få insyn i gruppdynamik och etniska värderingars roll i det sociala livet.

Sådana synsätt har konsekvenser även för public service-medierna. När SVT lanserade programmet ”Toppkandidaterna” var det ett smart svar på vad den unga publiken intresserar sig för i medierna, menar Peter Dahlgren. En kombi-

nation av såpa och engagemang med en aktiv satsning på en webbsajt med andra kommunikationsformer, är ett exempel på modern public service-anda som försöker förnya begreppet.

– Den centrala idén bakom public service bottnar i demokratiska värderingar, där allmänheten uppfattas som medborgare i ett gemensamt samhälle. Publiken är i grunden medborgare, inte konsument, men att bara betrakta public service-begreppet som ”reklamfri” television täcker inte kärnfrågan. I det nya medielandskapet måste man våga pumpa in nytt liv i public service-begreppet, och pröva sig fram med nya programformer om public service ska fortsätta att spela sin viktiga roll för demokratin.

MEDBORGARE är i och för sig ett ”mosigt och dammigt” uttryck skrattar Peter Dahlgren, men han kan inte hitta något annat som täcker in den demokratiska syn som måste vara drivkraften för public service medierna.

– För mig är public service oerhört viktigt, inte minst idag när medielandskapet är så kommersialiserat.

THORE SONESON

▶ Peter Dahlgrens projekt

Forskningsprojektet ”Unga medborgare, Informations- och kommunikationsteknologi och lärande” leds av professor Peter Dahlgren i Lund tillsammans med Tobias Olsson, lektor i medie- och kommunikationsvetenskap vid Växjö universitet.

Det är finansierat av KK-stiftelsens program Learn IT och resultat är publicerat bland annat i Tobias Olssons rapport ”Oundgängliga resurser: Om medier, IKT och lärande bland politiskt aktiva ungdomar” 2004.

Peter Dahlgren har bland mycket

annat varit redaktör för antologin ”Internet, medier och kommunikation” 2002. Mera info på www.mkv.lu.se

Peter Dahlgren ska också leda Sveriges deltagande inom ett EU-finansierat treårigt projekt med samma tema. Projektet heter Young People, the Internet, and Civic Participation; det ska påbörjas i september och ska koordineras från University of London.

Förutom Sverige och Storbritannien består projektet av forskargrupper från Nederländerna, Spanien, Ungern, Slovenien, Turkiet och Sydafrika.